

О.М. Костіна, аспірант

Харківський національний економічний університет, м. Харків

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Анотація: Досліджено підходи щодо розробки алгоритму антикризової стратегії підприємства (АСП) з урахуванням інноваційних стратегій та запропоновано алгоритм розробки і реалізації АСП.

Ключові слова: інноваційні розробки, алгоритм антикризової стратегії, інноваційні стратегії.

Вступ. В умовах загального прискорення науково-технічного прогресу, глобалізації та інтернаціоналізації ринку, посилення конкуренції, яке супроводжується скороченням термінів дії конкурентних переваг, інноваційний тип розвитку стає визначальним фактором. Стратегічне управління є найважливішим завданням системи антикризового управління (САУ), ефективність якої багато в чому залежить від якості прийнятих інноваційних рішень і можливості знаходити такі рішення, які організаційно-економічно зможуть забезпечити відновлення та стійкий розвиток підприємства. Причому найкращих результатів досягають ті підприємства, які здійснюють інноваційну діяльність на постійній основі.

У процесі антикризового управління значне місце належить: масштабним інноваційним розробкам (а не одиничним) щодо координації пріоритетних напрямків розвитку підприємства на інноваційній основі на перспективу; впливу зовнішнього оточення підприємства (макро- та мезорівень); стану внутрішнього середовища підприємства (потенціал, слабкі та сильні сторони).

Необхідність переходу до інноваційної стратегії обумовлює ряд змін внутрішнього середовища підприємства. Кожне підприємство повинне формувати власну інформаційно-пошукову систему (ІПС), яка містить дані для забезпечення, функціонування та розвитку. Особлива увага повинна

приділятися складовій ПС — підсистемі антикризового управління підприємства. Впровадження інноваційних стратегій сприяє ефективному функціонуванню елементів антикризового управління підприємством і радикально змінює характер економічної системи країни в цілому.

Постановка задачі. Мета статті – проаналізувати й узагальнити підходи щодо розробки алгоритму антикризової стратегії підприємства на основі інноваційних розробок в САУ підприємством. Теоретично-методологічною основою проведеного дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань антикризового управління підприємством, які було досліджено з використанням таких загальнонаукових методів як аналіз і синтез, теоретичне узагальнення та формальна логіка на основі системного підходу.

Результати. Збереження конкурентоспроможності підприємства та виживання на ринку потребує постійного відстеження основних чинників впливу зовнішнього середовища і оперативного реагування на його зміни. Поштовхом до змін здебільшого є виникнення кризових ситуацій. В залежності від того, в якій сфері діяльності вони створюють загрози для підприємства, обирається відповідна антикризова стратегія. З метою виходу з кризової ситуації, швидкої стабілізації та подальшого розвитку підприємствам необхідно не тільки обґрунтувати вибір антикризової стратегії, але й поєднати процес її розроблення з ефективною реалізацією.

Антикризова стратегія підприємства може складатися з декількох антикризових програм, кожна з яких в свою чергу містить ряд антикризових заходів на основі управлінських рішень та їх ефективності, які потім реалізуються на практиці. На основі [1,2] автором розроблено алгоритм реалізації антикризової стратегії підприємства (рис. 1).

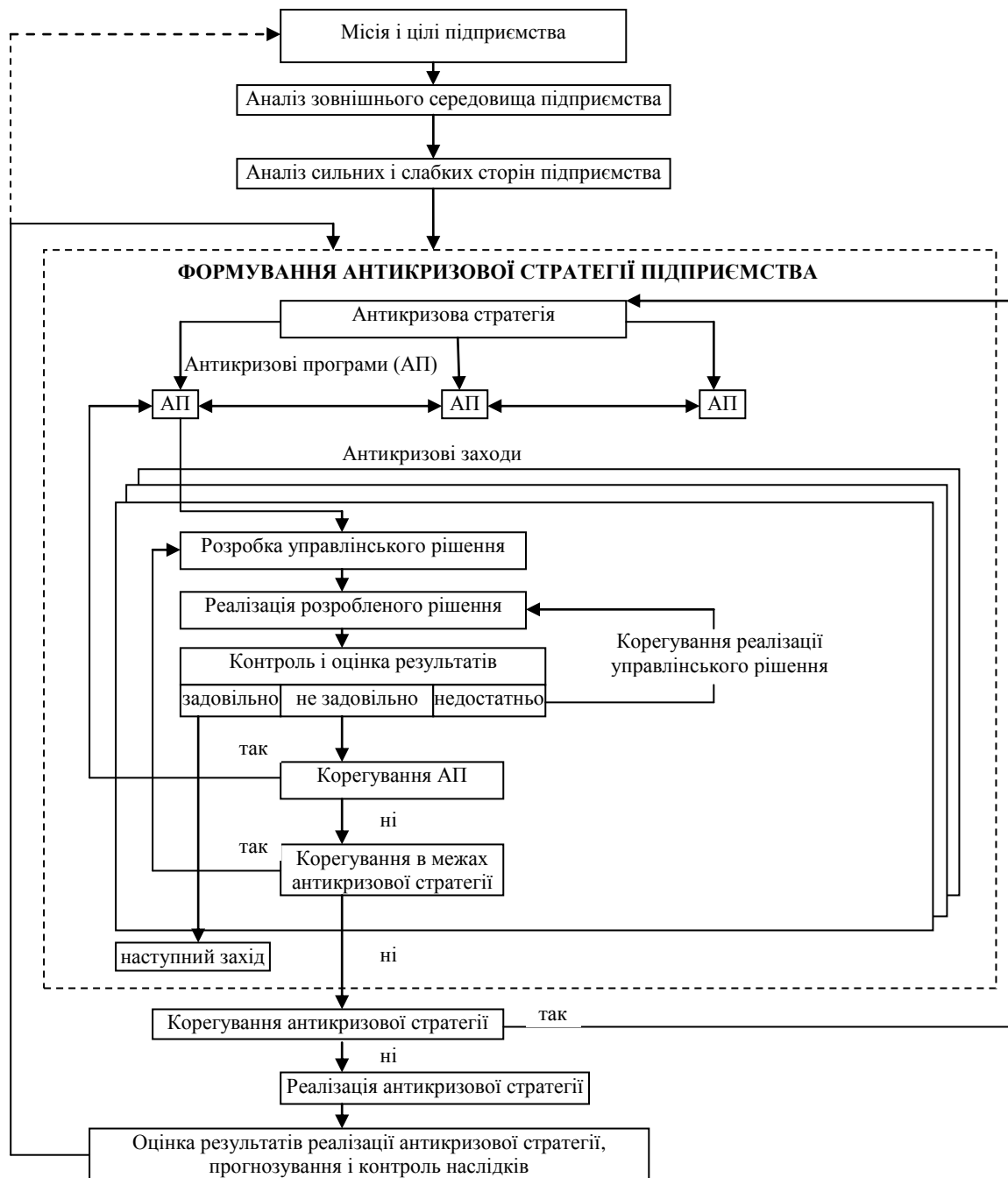

Рис. 1. Алгоритм розробки і реалізації антикризової стратегії підприємства

Авторськими дослідженнями [1] було виявлено, що найбільш ефективна стратегія трансформації діяльності підприємства в умовах кризи – це підвищення його інноваційності, яка визначається організаційно-правовими, фінансово-економічними, техніко-технологічними і управлінськими чинниками, та може мати дві форми – потенційну і фактичну. Чим вище

фактичний рівень використання інноваційного потенціалу підприємства, тим менше імовірність виникнення кризових ситуацій в його діяльності.

Більшість вчених [2,3,4,5,6] розрізняють інноваційні стратегії за характером інноваційних розробок, метою впровадження, характером розповсюдження і їх видами. Автором узагальнена класифікація інноваційних стратегій, що можуть бути використані в антикризовому управлінні підприємством (рис. 2).

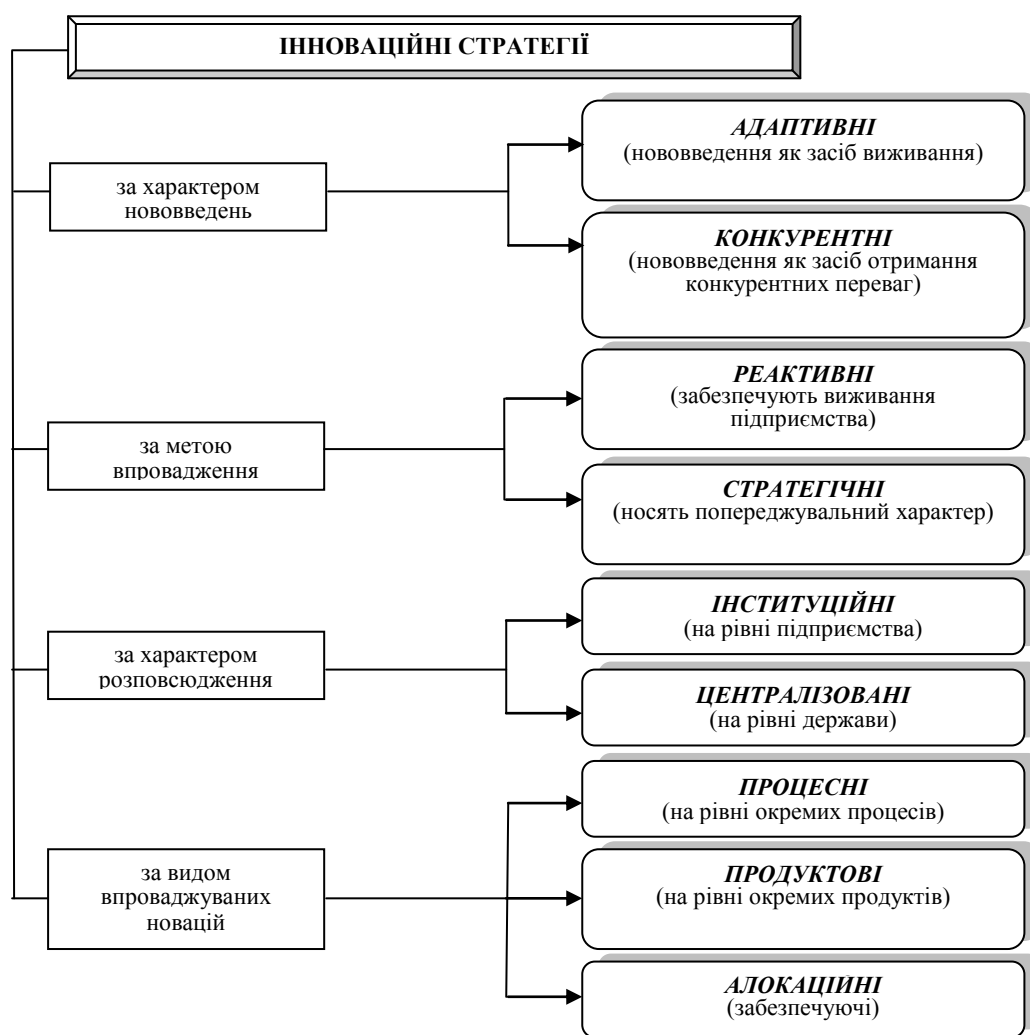

Рис. 2. Рекомендована класифікація інноваційних стратегій

Завдяки впровадженню інноваційних стратегій у розвиток підприємства покращується діяльність всіх сфер господарювання, вдосконалюється управлінська практика, формується інноваційна культура, підвищується

рівень творчості працівників, зростає продуктивність праці тощо. Всі перелічені наслідки використання інноваційних стратегій закладають основу для результативного антикризового управління та формування системи антикризової стійкості підприємств, що сприяє ефективному його функціонуванню в сучасному бізнес-середовищі.

Висновки. Запропонований алгоритм антикризової стратегії та наведені інноваційні стратегії дозволяють обґрунтувати комплекс заходів по виходу підприємства із кризового стану, що стане основою для розробки методичного підходу до формування САУ підприємством в цілому.

Список використаних джерел:

1. Костіна О.М. Альтернативні концепції антикризового управління промисловим підприємством // Управління розвитком. – Харків: Видавництво ХНЕУ, 2010. – С. 183-186;
2. Батукова Л.Р. Инновационность, как важнейшая социально-экономическая категория // Сборник материалов Второй международной научно-практической конференции «Проблемы развития инновационно-креативной экономики» // <http://econference.ru/blog/conf06/216.html>;
3. Орехов В.И. Антикризисное управление: Учебник. / В.И. Орехов, К.В. Балдин, Н.П. Гапоненко. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 544 с.;
4. Антикризисное управление и трансформация производственных систем: методология и практика / А.Ю. Гончарук. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 287 с.;
5. Шатраков А.Ю. Инновационная деятельность высокотехнологичных предприятий / А.Ю. Шатраков, В.М. Алдошин, С.К. Колганов, Е.В. Юрченко. – М.: «Издательство «Экономика», 2007. – 174 с.;
6. Антикризисное управление социально-экономическими объектами депрессивных регионов. Монография / О.Н. Быкова, Е.Н. Замирович, С.А. Нефёдкина. – М.: Российский государственный институт интеллектуальной собственности (РГИИС); НИИ школьных технологий, 2009. – 178 с.

Annotation: Research approaches to develop anti-crisis strategy enterprise (ASE) algorithm, including innovative strategies and proposed the algorithm development and implementation of ASE.

Keywords: innovations, algorithm of anti-crisis strategy, innovative strategies.

Дата надходження статті до редакційної колегії: 25 лютого 2011 р.

Автор:

О.М. КОСТИНА